

Izhaja vsako sredo in petek zjutraj.
 Stane za celo leto 15 L.
 » pol leta 8 »
 » četrt leta 4 »
 Za inozemstvo celo leto lir 40.
 Na naročila brez dopolne naročnine se ne moremo ozirati.
 Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 9

V Gorici, v sredo 2. februarja 1927

Leto X.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. — List izdaja konsorcij »Gor. Straž.« — Tisk Katoliške tiskarne v Gorici, Riva Piazzetta št. 18.
 Uprava in uredništvo: ulica Mameli št. 5. (prej Scuole).
 Telef. int. št. 308.

Naša vas.

Poglejte našo vas! Naj se košato šopiri tam na plodni ravni ali naj se samozavestno ozira iz vinorodnega grička, naj se skriva v rodovitem dołu ali naj čepi na obronkih naših gora, naj bo izpostavljena burji kršnega Krasa ali naj stiska svoje slamnate strehe pod sadno vejje, ki se krivi po naših hribovskih planotah, kadar jo obiščeš, začutiš, da si stopil v živo, pristno slovensko življenje.

Naša vas nam kaže, da so Slovenci tu doma. V slovenski vasi vidiš vrline našega rodu: naravno ljubezen do lepote, pristrčno oliko, gostoljubnost.

Že pestri slapovi nagejškov, ki lijejo zlasti iz okenc, za katerimi se skriva zvedava radovednost naših deklet, nam pravijo, da smo v naši slovenski vasi. Naj bi ta ljubezen do duhtečega cvetja, ki tako zgovorno priča o hrepenju po naravnih, iskrenih lepoti, nikdar ne zamrla po naših vaseh.

Topli, krepki slovenski pozdravi, ki jih slišimo od mimoidečih — malih in odraslih — nam tudi jasno dokazujejo, da smo na domačih tleh, med preprostimi, toda zavednim slovenskim ljudstvom. Ta slovenski pozdrav, ki se ponekod žal že gubi, naj se glasi tudi v bodoče. Naj bo dokument naše samozavesti in olike!

Gostoljubje, katerega smo deležni, če nas v vasi privede pot pod skromni krov ali v premožnejšo hišo, je tudi ena svojstvenih lastnosti našega narodnega značaja. Nikjer ne najde gost neprijaznih, čemernih obrazov, temveč je vedno postrežen z vsem, kar zmoreta kuhinja in klet. V tem nepresiljenem gostoljubju se živo zrcali stara slovenska gostoljubnost, ki glasno izpričuje, da smo pravi potomci srčno dobrih dedov. Ta pristrčna gostoljubnost naj tudi v bodoče tvori trdno vez naše celokupne domačije.

Ljubezen do rodne doma je v nas vseh globoko vkoreninjena. Skoro nič manj neporušnih temeljev pa nima v našem človeku ljubezen do domače vasi. Z vsem svojim srcem visi vsak vaščan na svoji rodni vasi in z nekako ljubosumnostjo stremi za tem, da bi njegova vas prednjačila pred sosednimi. Vsako prednost, ki jo ima domača vas pred drugimi, rad krepko poudarja in jo celo pretirava. Če je njegova vas dala narodu kakšnega odličnejšega človeka, ga spoštuje toliko bolj in skuša z njegovim imenom dvigniti ugled svoje ožje domačije. Tudi če ga življenje zanese v širni svet, mu je misel na domačo vas vedno sveta in ogrevajoča. Bili so celo časi, ki še niso daleč za nami, ko se je neukročena zaljubljenost v domačo vas udeleževala večkrat v težkih, usodepolnih sporih in krvavih pretepih med posameznimi vasi. V zadnjih desetletjih se je ta borbena tekma za čast in ponos domače vasi bila, hvala Bogu, na povsem dostojnejši način. Nam Slovencem vrojeno hrepenenje po izobrazbi in napredku je zajelo tudi našo vas. Vseposod so vznikile iz tal mlade, žive organizacije, ki so začele skrbeti za podvig naše narodne prosvete. Kakor v čebelnjakih je šumelo po naših vaseh,

kjer so se gibale desetorice pridnih in požrtvovalnih rok, da s poštenim prosvetnim delom dvignejo sloves svoje vasi in v zdravi tekmi prekorsijo sosede. Vsled neprijaznih ve-

Kaj se godi po svetu?

Volitve v oblastne skupščine so zelo važen dogodek za politično življenje Jugoslavije.

Tega ne občutijo samo v Sloveniji, kakor smo v Straži že opisali, temveč še bolj v srbskih krajih. Tudi predvojna Srbija je poznala deželne zборе in celo okrajne skupščine, a ti zbori niso mogli razviti pravega življenja med srbskim ljudstvom. Ko mi govorimo o deželnih zboreh, mislimo pri tem na številne deželne urade, mislimo na deželne kmetijske šole, na ceste in vodovode, ki jih je dežela gradila, se spominjamo skratka na mnogovrstno resno delo, ki so ga vršila avtonomna oblastva v prosopek kmetijskega in obrtnega stanu. Vsega tega v predvojni Srbiji ni bilo. Po zakonu so sicer deželni ali oblastni zbori obstajali, toda so s par izjemami prav malo delali. To pa radi tega, ker je srbska država v tistih časih preživljala največje težave na zunaj. Srbi so se borili tedaj za narodni in državni obstanek in njihova poglavitna skrb je bila, da si ohranijo in zavarujejo golo življenje. S puško v roki so morali stati na straži, da jim Turki ne vničijo državne samostojnosti, braniti so morali svojo neodvisnost pred neprestanimi napadi Avstro-Ogrske. Ker je bila njih svoboda stalno ogrožena, so se trudili, da najdejo v tujini močne zaveznike in tako je bila njih poglavitna skrb armada in pa zunanja politika. Vojna in zunanja politika je izčrpavala vse sile srbskega naroda. Tudi ne smemo zabiti, da je ječala še velika večina njih krvnih bratov pod tujim jarmom.

Nova doba zgodovine.

Kdo bi se mnogo brugal v takih razmerah za deželne zборе in avtonomije? Ni bilo časa in ne potrebnega miru. Vsled tega je bila ljudska samouprava zanemarjena, deželni zbori so spali. To je bila velikanska škoda za gospodarski, kulturni in socialni napredek srbskega ljudstva. Zakaj ravno oblastne in okrožne skupščine so tiste, ki nudijo ljudstvu priliko, da potom svojih zastopnikov skrbi za lastno gospodarstvo, da razvije živinorejo in poljedelstvo, povzdigne obrt, skrbi za pouk in izobrazbo prebivalstva itd. Centralna vlada in parlament ne moreta tega nikjer narediti, kakor to vidimo v vseh centralističnih državah. Kjer ni ljudske samouprave je žalostno poskrbljeno za gospodarski in socialni napredek naroda. Take razmere pa škodujejo tudi državi sami, ker slabijo očitno njeno moč na znotraj in s tem na zunaj.

Jugoslavija je bila od ustanovitve do danes brez oblastnih skupščin, ljudstvo je bilo torej brez prave gospodarske in socialne politike. »S pravico« — pravi belgrajska »Politika« — »smemo zato trditi, da začenja z uvedbo oblastne samouprave nova in zelo značilna doba

trov so te tekme v zadnjem času sicer večinoma prenehale, toda njihove korenike so tako globoko položene, da bodo gotovo zopet poglne in zacvetele.

Slovenska vas, domača vas! Ljubimo te, skrbimo, da se v tebi ohranijo vrline slovenskega rodu!

naše zgodovine. Da gre razvoj v korist ljudske samouprave (ali avtonomije) in da pridemo na ta način do močne države na znotraj in na zunaj, je stvar, o kateri ni treba niti razpravljati.«

Tekma med brati.

»Poudariti pa moramo tudi,« — nadaljuje Politika — »da nam bodo oblastne skupščine nepotrebne, in raje škodljive kakor koristne, ako ostanejo nedelavne.« Vse je torej odvisno od sposobnosti in pridnosti ljudi, katere bo narod poslal v deželne zборе. Kaj pomaga, ako sme oblastna skupščina skrbeti za poljedelstvo, če se za te stvari ne briga? Kakšen pomen ima, da daje zakon deželnemu zboru pravico izrabljati recimo vodne sile, zidati ceste, urejevati hudournike, ako se deželni zbor teh pravic ne poslužuje? Znano je na primer, da je bivši avstrijski občinski zakon priznaval našim občinam najraznovrstnejše pravice in svoboščine, a da niso naša županstva na Goriškem izrabljala nikdar niti tretjine svojih vzakojenih pravic.

Ko se bo torej v Jugoslaviji preuredil davčni sistem in bodo dobili tudi deželni zbori potrebna denarna sredstva, tedaj bodo morali pokazati, kaj znajo in zmorejo. Kjer je ljudstvo zavedno, tam bodo oblastne skupščine delale dobro, kjer je ljudstvo manj zavedno, pa slabše. Ljudstvo bo postalo gospodar svoje usode. Odločevala bo pridnost, delavnost, izšolanost prebivalstva in njegovih zastopnikov. Med različnimi pokrajinami Jugoslavije se bo razvila tekma, ki bo državi le v korist. Prepričani smo, da Slovenija ne ostane na zadnjem mestu, ampak nasprotno, da se bo postavila na prvo mesto med vsemi deželami v državi.

Radić vrgel vlado.

Volitve v oblastne skupščine 23. januarja so torej za Jugoslavijo zelo dalekosežnega pomena. Imele so pa tudi nepričakovan učinek na parlament in povzročile padeč Uzunovičeve vlade.

Štefan Radić je sicer ohranil za silo svoje postojanje, a je pri volitvah v oblastne skupščine zgubil vendar mnogo glasov. To ga je močno poparilo in vrgel je krivdo na svoje zaveznike radikale. Očita jim, posebno notranjemu ministru Boži Maksimoviču ter ministru pravde Srskiču, da so delali pri volitvah nasilstva, da so pritiskali na volivce ter ugrabili tako Radićevi stranki mnogo pristašev. Ogorčenost Štefana Radića je priklopela na vrhunec in prišla do izbruha v narodni skupščini. Te dni se je vršila namreč seja parlamenta, katero je izrabil Radić, da lopne po vladi. Kljub temu da so njegovi ljudje ministri, je dal svojim poslancem ukaz, naj glasujejo zoper vlado. Uzunovič je dobil tako 80 glasov, opozicija pa 113. To glasovanje je vzbudilo velikanski vtis v parlamen-

tu, zakaj jasno je postalo, da je Radić sklenil razbiti zavezništvo z radikali.

Brž nato so se sestali ministri k seji, nakar je Uzunovič odstopil Nesel je svojo ostavko na dvor in kralj Aleksander je odstop sprejel.

Tako je izbruhnila v Belgradu zopet pet vladna kriza. Nalog, da sestavi novo vlado, je dobil predsednik Narodne skupščine Marko Trifkovič, ki je že začel pogajanja z različnimi strankami.

Rusija in Albanija.

Ta dogodek je porinil mahoma v ozadje zanimanje za zunanjo politiko. Ko se je namreč jugoslov. parlament sestal, je vsa javnost napeto pričakovala debato, ki se bo razvila o zunanje političnem položaju države. Saj je bil med tem odstopil Ninčić in je bila podpisana pogodba med Italijo in Albanijo, ki je globoko razburila jugoslovansko javnost. Vsi so bili radovedni, kaj poreče Ninčić in kako se bo branil pred napadi opozicije.

Pričakovana debata je izostala, ker je bila presekana po Radićevem nastopu.

Kljub temu so se že prvi dan po otvoritvi parlamenta razodeli opazovalcu dve reči: prvič, da se želi približati Jugoslavija sovjetski Rusiji in skleniti z njo pogodbo, drugič, da so vse stranke mnenja, da se je treba še tesneje in pristrčneje kakor doslej nasloniti na Francijo.

Voja Marinković, bivši zunanji minister in član Demokratske zajednice, je izrazil to mišljenje s takimi besedami: »Jaz se ne trudim, da bi zaznal, ali je pogodba s Francijo že podpisana ali ne, ali se bo popravila, v katerem smislu in kdaj. Naša pogodba s Francosko je zelo stara. Ona je od vekomaj. Smo imeli morda leta 1914. s Francijo pogodbo? Ali smo jo imeli leta 1918.? Vselej smo bili eden poleg drugega v času nevarnosti. Jugoslavija in Francija bosta s pogodbo ali tudi brez formalne pogodbe večna in nedeljiva zavezništva.«

O dogovoru med Italijo in Albanijo, ki je danes najvažnejše zunanje-politično vprašanje Jugoslavije, se ni vršila prava razprava.

Treba bo počakati, da se reši kriza in prevzame vodstvo države nova vlada. Urediti odnose z Italijo je prva in najbolj nujna naloga vsakega novega ministra zunanjih poslov.

Nemški nacionalisti priznali republiko.

V četrtek 27. januarja je Nemška nacionalistična stranka sprejela v Berlinu vse pogoje, ki jih jim je stavil Katoliški centrum za vstop v vlado. Ravno isti dan, ko je praznoval Viljem II. v izgnanstvu rojstni dan, so se nemški nacionalisti odrekli slovesno monarhiji in priznali republiko, ki so jo od leta 1918. do danes brez prestanka napadali in grdili. Isti dan so se uradno odpovedali oboroženemu obračunu z nekdanjimi sovražniki, pristali na zblizanje s Francijo, priznali Zvezo narodov, se izrekli za svetovni mir.

Nacionalisti so upali, da se njihov popolen umik ne razve v javnosti, ker so se bali, da bi porazno učinkoval na njihove volivce. Hoteli so pripraviti svoje pristaše le polagoma in v majhnih porcijah na

novo politiko. Toda koj drugi dan po podpisu pogodbe, so jo že pričeli z velikim hrupom časopisi v Berlinu in na deželi. Učinek je bil kakor strela, ki udari v hišo. V vrstah nacionalistov je nastalo strahovato razburjenje, okoli 20 njihovih poslancev se je uprlo, napadlo vodstvo stranke, zagrozilo takojšen odstop ter hotelo na deželo. Da razkrinka »izdajalce mo- narhistične misli in Viljema II.« Le z veliko težavo se je posrečilo voditeljem jih umiriti. Kljub temu ni izključeno, da se izvrši v nacionalistični stranki razkol.

Iz tega vidimo pomen dogodka, ki je za nemško državo zgodovinske važnosti.

Druga stranka v nemškem parlamentu, sestojča iz 110 poslancev, se je spremenila iz sovražnice republike v njeno zagovornico, republika je rešena svojega najbolj nevarnega in najmočnejšega nasprotnika in je sedaj varna in utrajena v svojih temeljih.

Viljem II. in njegovim podajščem je za vse čase odklenalo.

»Germania«, glasilo katoliškega centra, piše: Nemška republika praznuje veliko zmago, novim republikancem naš pozdrav.«

To je pa obenem velika zmaga politike nemškega centra, čigar voditelj Marx je sestavil novo vlado.

Okno v svet.

Diplomatska sprememba.

Doslej je bil za poslanika Italije v Belgradu general Bodrero. Bil je baje zelo sposoben diplomat in je marsikaj ukrenil v prid Italiji. Srbski listi pa te dni pišejo, da bo Bodrero zamenjan z Avgustom Biancherijem, ki je doslej vodil v zunanjem ministrstvu v Rimu oddelek za balkansko politiko.

Zjalovljena angleška kupčija.

Angleži so mislili, da bodo vstajo nacionalistov na Kitajskem prav lepo potlačili in iztisnili iz Kitajcev še več trgovskih ugodnosti. Ta kupčija se jim je pa menda zjalovila. Največji angleški koloniji Avstralija in Kanada sta izjavili, da se ne marata pretepati po Kitajskem na ljubo par angleškim kapitalistom. Na pomoč drugih veslesil pa tudi ne more Anglež računati, ker mu nobena ne privoščiči, da bi ravno on smel imeti posebne predpravice na Daljnem vzhodu.

Čuvaj se senjske roke!

Zgodovinska povest.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, poslovenil F. Š. Cvetkov.

V.

Blizu Božiča je bilo vreme mrko in burno. Okoli osme ure zvečer je sedela družba za dolgo mizo refektarija v senjskem meniškem samostanu. Bratje so se bili že umaknili v svoje izbice, izmolivši svoje navadne molitvice, samo oče Viktor, samostanski gvardijan, jak, poln in visok mož, je ostal s svojimi gosti, z odlično senjsko gospodo.

Slaba svetilka je razprostirala svojo mrko svetlobo po kamenitih tleh dolge dvorane, po prašnih slikah svetnikov reda sv. Frančiška, po velikem bakrenem vrču na sredi mize, po moških licih junaških Senjanov. V velikem kamenitem kaminu je veselo plapolal ogenj. Tu je bilo toplo in ugodno, a gospoda je malo marala, kako burja silovito bije v okna, kako nemilo žvižga po dimnikih. Na čelu mize je sedel oče Viktor, mož črnih, bistrih oči, vrlo pametnega izraza. Ob njem so se razvrstili kapitan Danilo Barbo, knez Martin Posedarič, vojvode Jurij Daničić in Juriša Orli- vič, grajščak Vuk Hreljanovič, po-

Smodnik voha.

Boljševiški vojni minister Vorosilov je pri neki paradi povedal, da je položaj Rusije tak, da je nujno treba zvišati vojaško moč. Sosednje države se zdaj sprašujejo, odkod naj bi Rusiji pretela nevarnost.

Rase frank in še nekaj.

Zadnjič smo povedali, da je francoski frank okreval. Njegova vrednost je zrasla. Obenem je pa zraslo v Franciji tudi število brezposelnih. Teh je že preko 45.000. Zadnjič so brezposelni nosili v sprevedu po Parizu slike, ki kažejo, kako rase frank in obenem število brezposelnih in lačnih delavcev.

»Anschluss«.

V Avstriji je še vedno neodločeno, ali naj se Avstrija priključi Nemčiji ali ne. Trgovski in indu-

strijski svet je za to. Tako so se tudi izražali številni govorniki na zadnjem zborovanju vseh avstrijskih trgovskih in obrtnih zbornic. Vladni krogi so sicer še proti temu iz zunanje političnih vzrokov. Doslej so se namreč vpirale »Anschlusu« države Malega sporazuma in pa Italija. Zdaj se pa zdi, da so prve svoje mnenje spremenile.

Vse lepo in rožnato.

Znani dopisnik milanskega lista »Corriere della Sera« Fraccaroli je obiskal ameriškega finančnega ministra Mellona. Dopisnik je pobasal ministra, kaj misli v evropskih državah. Ta je v svojem odgovoru dejal, da se v vseh evropskih državah vidi napredek. Bog vedi, kaj si je mislil 65letni ameriški finančnik. Bržkone če Evropce pohvaliti, da bi še bolj napredovali ter hitreje odplačali svoje dolgove Ameriki.

DNEVNE VESTI.

Prvi petek.

Krščanski možje in fantje! Vaš dan se zopet približuje in presv. srce Jezusovo vas vabi k Sebi. V januarju ste se prav v častnem številu poklonili svojemu evharističnemu Bogu. Pridite tudi prihodnji petek dne 4. februarja ob 8. uri zvečer k sv. Ivanu, da zopet preživite eno uro v pobožni zbranosti in se odpočijete na božjem srcu Jezusovem. K najobilnejši udeležbi vas uljudno vabi

vodstvo Apostolstva molitve.

Smrt slovenskega znanstvenika.

Pretekli teden je umrl v Ljubljani vpokojeni gimnazijski ravnatelj Fran Wiesthaler. Rajnik si je pridobil obilo zaslug, ker je začel izdajati znanstveno dovršen latinsko-slovenski slovar. Velikodušni dar ljubljanskega knezoškofa Jegliča je omogočil, da se je delo sploh moglo dati v tisk. Ko je pa edinemu mecenuškofu Jegliču zmanjkalo denarja, se je moralo delo na polovici ustaviti. To je uglednega in tihega znanstvenika, ki je hiral ob skromni pokojnini, bolj potrlo nego revščina. Slovenski narod ni stal ob strani svojemu učenemu sinu, zato je tudi delo ostalo nedovršeno. Da bi vsaj rajnikov spomin počastili s tem, da bi njegovo življenjsko delo dokončali!

Liktorsko posojilo.

Uradni fašistovski list je objavil končne številke o liktorskem poso-

jilu. Državljanji so dali zanje okoli 3 milijarde lir. Sem so vštete tudi trgovske kavcije.

Izložen

je na mestnem županstvu, soba št. 16, seznam vseh, ki uporabljajo mere in tehtnice. Ta seznam je vrljaven za l. 1927. in 1928. Vsak (trgovce), ki rabi mere in tehtnice mora imeti iste uradno potrjene. Zatorej naj pogleda do 7. februarja, če je v seznamu, da ne pade v kazen.

Dobro oznanilo.

Jugoslovanski finančni minister Marković je naznanil v finančnem odboru, da namerava davke znižati. Jugoslovani bodo po novem načrtu plačevali kar 250 milijonov dinarjev manj davka kot doslej. Tudi sol se bo pocenila.

Jugoslovanska vojska

V Belgradu je bil predložen proračun za vojsko, ki znaša 2350 milijonov dinarjev. Za armado bodo potrosili letos 62 milijonov manj kolani. Vojni minister Hadžič je izjavil, da je jugoslovanska vojska glede discipline in patriotizma na tako visoki stopinji, da je nanjo lahko vsakdo ponosen. Za proračun so glasovali tudi poslanci iz opozicije.

Pomorska trgovina Jugoslavije.

V preteklem letu je izvozila in uvozila Jugoslavija preko svojih pristanišč 924.000 ton ali 9 milijonov 240 tisoč kvintalov blaga. Od tega

blaga je bilo na italijanskih ladjah prevoženih 714.000 ton, na jugoslovanskih pa le 210.000. Iz tega je razvidno, da se velika večina pomorske trgovine Jugoslavije vrši na italijanskih ladjah. Največji promet se odigrava v Splitu, ki je najmočnejša luka jugoslovanske države. Za Splitom pride Sušak, nato Dubrovnik in na četrtem mestu Šibenik.

Italijanski listi pravijo, da ima Italija danes popolno premoč tudi na jugoslovanski obali jadranskega morja. Jugoslovanska trgovska mornarica da ne more delati danes konkurence italijanski.

Odlikovanci.

Finančno ministrstvo v Rimu je že pričelo razdeljevati svetinje in diplome tistim, ki so največ dali za liktorsko posojilo. Pri nas so med drugimi bili odlikovani z zlato svetinjo: Trgovska zbornica, Bolniška blagajna, idrijski rudnik ter rudarska bratovščina; srebrno medaljo je dobilo Brunnerjevo podjetje v Podgori, bronasto pa trgovec Orzan, Ljubljanska kreditna banka, trgovska šola in drugi.

Iz glasbenega sveta.

Dolgo čaa so se pogajali sem tja ali naj postane glasbeni zavod »Glasbene matice« v Ljubljani državno glasbeno učilišče ali ne. Končno je le država povzdignila zavod v državni konservatorij. Prvi njegov ravnatelj je zaslužni glasbeni in pevski starosta Matej Hubad.

Med goriškimi fašisti.

Dosedanji voditelji goriških fašistov so vsi odstopili. Zato je prišel v Gorico novi pokrajinski fašistovski komisar poslanec Barduzzi.

Spet ti samci!

Sam državni statistični urad pravi v neki uradni izjavi, da noben časopis v Italiji še ni prinesel točnega števila samcev. Po zadnjih podatkih, ki jih je izdal ta urad, posnemamo, da je med 19.089.535 moških, 11.315.036 neoženjenih. Okroglo 9 milijonov in pol od teh jih še ni doseglo 25. leta. Med 25 in 65 leti jih je prav natančno 1.719.775. Ti bodo odraščali asmski davek. Bog jih živi!

Čudni romarji.

Letos bodo šli v Rim na romanje vsi katoliški detektivi iz Anglije. Romanje so že naznanili in prosijo za sprejem pri sv. očetu.

sestniki in starešine Vuk Matijašević, Anton Mikulič in Mihovil Radič, kršni in častiti ljudje, a malo dalje, bliže kaminu, je dremal s prekrizanimi rokama na trebuhu, mestni notar. Oče gvardijan je iz bakrenega vrča v čašo pridno natanal rdečo kapljico, a gostje so pili in se vrlo živahno razgovarjali, mahaje silno z rokami.

»E, Boga mi, knez Martin!« se je pretegnil kapitan Barbo, ter zazvonil z levo roko s srebrnimi novci v žepu in bil z desnico po mizi, »prav lepo si opravil, dobrega zeta dobo deš. Mož si, Jurij, dobra glava, pridna roka. Glejte ga, kako se je zažaril mladenič! Bog te noče, zakaj se sramuješ? Saj nisi deklica. Bog te živi, mladi junak! Tebe in tvojo nevesto!« je dvignil kapitan čašo, a za njim vsi gosti klicaje: »Na zdravje, Jurij!«

Jurij se je zahvalil pokorno.

»Hm!, je cmoknil kapitan z jezikom in izpraznil čašo, »ali greje ta tvoja kapljica, oče gvardijan; vidim da malo maraš za beneške gaze, ki nam obsedajo luko, ker, ali tvoja klet nima dna, ali so ti to divno pijačo donesli v mehkih krilatih angeli preko brodov tega beneškega pesoglavca Paskvaliga!«

»Sodi se nam niso posušili, hvala Bogu,« je odgovoril gvardijan sme-

je se in je natočil kapitanu, »našla bi se v tem našem siromaštvu še katera kapljica za to svetlo gospodo, ki se, mislim, more potožiti...«

»Da, pater Viktor ne napaja žejnih,« je pomrmral mestni notar sklonivši se od sna.

»No, ako se niso nam posušili sodi, se niti Vašemu gospodstvu mošnja,« nasmejale se je Viktor, ker sodé po srebrnem žvenku v Vašem žepu — — —

»Ha! ha! ha!« se je prijel za trebuh kapitan, »ste z li slišali, gospoda, kakšen obrekovalc je pater Viktor?« Na!« je vrgel kapitan srebrno škatljo na mizo, »na, čitajte, kaj piše na škatlji. Na njej ni niti krilatega grabežljivega leva, niti imena dožeja Paškvala Čikonja ali Marina Grimanija — ali bog me, na njej ne najdete niti slike svetlega cesarja Rudolfa ali nadvojvode Ferdinanda. Škatlja je od pokojnega nadvojvode Karola. Po tem mora zaključiti vsaki pametni človek, da škatlja ni beneški odkup, niti cesarska plača, katere pod Ferdinandom še nisem dobil, ampak mrvica bolj srečnih časov. A? je li tako? je pokimal kapitan z glavo.

»Kapitan,« je lopnil grajščak Vuk Hreljanovič po plečih Danila, »ti si mi vesel svat in poštenjak, no, povej nam, zakaj nosiš na svojem

srcu te tri srebrne križce, kakor nekak znak smrti. Povej, kaj je to?«

»Znak smrti je!« je zazvpil Barbo in skočil na noge, a oči so mu plamtele kakor risu. »Ali pustimo to, Vuk!« ter spustivši se zopet na stol, si je podprl glavo in se zamislil.

»Povej nam, Danilo! Kaj je to!« je zaprosil knez Martin.

»Povejte!« so navalili vsi.

»Naj bo! Pa hočem, je dvignil kapitan glavo, spraznil čašo in začel: »Ti trije križci značijo smrt — značijo osvetlo. Poslušajte me! Dvajseto leto teče temu. Bil sem mladenič kakor dren in zastavonosec kranjskih arkibuzirjev v Gorici. Čuvali smo tam mejo pred Benetkami. Z menoj sta živeli mati in sestra. Mi smo stari plemiči tam nekje iz Italije — ali vojaški rod — pa tu se živi z malo plačo, a mošnja ni nikdar polna. Mi smo imeli razum moje plače še samo dva tisoč cekinov imetka, a od teh smo deli tisoč pod ključ; naj čakajo rumenjaki, dokler se mi sestra poroči. Moja sestra! Moj Bog! Kako krasna je bila ta zlatolasa devica, kakor rožica, kakor zvezda; kakor angel! — imenovala se je Karlota. Pa kako sramežljiva, kako ljubka, tako mila — — — oh!

Več ur na dan.

Uradniki na poštinih in brzojavnih uradih bodo morali delati po eno uro več na dan. Zato se jim bo pa tudi plača povišala za okroglo 100 lir na mesec. Daljši urnik se vpelje zatagadelj, ker je bilo odpuščenih skoro 10.000 uradnikov.

Naše ljudstvo je brihtno.

Pred par dnevi smo prejeli od priprostega kmečkega dekleta sledeče pismo, ki je ponatiskujemo dobesečno:

Blagorodni g. urednik! — Z veseljem vedno prebiram »Stražo«, ki jo ima naročeno oče pri g. župniku v Zdi se mi, da je »Straža« naš najboljši prijatelj. Zato prosim, g. urednik, ne štejte mi v zlo, da Vas drzno in vendar ponižno prosim blagohotne pomoči. Vem tudi, da imate mnogo dela, vendar mi pravi nekaj, da ne boste prezrli prošnje revnega dekleta.

Moj oče je preprost mizar na . . . Ubog je in me ni mogel poslati nikamor v šolo. Imam le dvorazredno šolo v Pa rada rišem. Jaz ne vem, koliko znam, pravijo, da imam dobro roko. Sedaj pomagam doma pri kmetiškem delu, stara sem dva-ndvajset let, a rada, rada bi šla kam, da bi se izučila v risanju in morda v slikanju in rada bi si s tem služila kruh. Ne vem, kam bi se obrnila.

Zato sem sklenila, da prav pri srčno naprosim Vas, g. urednik, ki poznate razmere naše domovine, ki učite naš narod in trpite zanj. Ali bi mi Vi mogli in hoteli svetovati ali pomagati, kam naj se obrnem, da bi dosegla z risanjem kruha? O morda bi me kaj rabili v naših tiskarnah ali kje drugje? Morda v Gorici? Prosim uljudno, blagovolite mi sporočiti kadarkoli, vedno Vam bom hvaležna.

Oprostite, velespoštovani g. urednik, da Vas nadlegujem in prosim sprejmite izraz globokega spoštovanja preprostega dekleta.

To pismo smo ponatisnili, da naši bravci vidijo že iz pisma samega, kako je naše preprosto ljudstvo brihtno in kako hrepeni po izobrazbi. Le škoda, škoda, da so mu prečestokrat pota do izobrazbe zaprta vsled revščine. Toda kljub temu je v nas vesela zavest, da je naš rod dovolj brihten in dovolj moder za življenjske borbe.

Goriška Mohorjeva družba.

Letošnje knjige Mohorjeve družbe so silno ugajale. V enem mesecu je bila zaloga izčrpana. To je najboljše pričevalo, da so bile knjige udom všeč. Mohorjani že poprašujejo, kaj bodo jeseni prejeli. Družba bo svojim udom razposlala pet knjig, in sicer:

1. Velik zgodovinski roman iz naših krajev. Piše ga priljubljeni pisatelj Franc Jaklič. Povest se vrši v mestu Idriji in po naših Gorah. Roman je živahno pisan, poln burnih dogodkov in domač, da ga bo vse rado bralo. Še lepši je ko »Jelkin nageljček«.

2. Drugo knjigo je napisal profesor Filip Terčelj. Pisatelja pozna vsa Goriška. V »Našem čolnicu« je napisal strani, ki ohranijo trajno vrednost v slovenski vzgojni književnosti. Letos je za Mohorjane napisal knjigo »Za domačim ognjiščem«. V slikovitem in pristrnem slogu nam razkriva veselje in žalost, smeh in obup in tajne družinskega življenja. Posebno mladina bo to knjižico z veseljem in haskom prebirala.

3. Tretja knjiga bo za gospodarje potrebna ko vsakdanji kruh. »Domači živinozdravnik«. Napiše ga strokovnjak čisto na novo. Knjiga bo obsegala poljuden opis živinskih boleznih. Kako spoznaš bolezen in kako jo zdraviš.

4. Četrta knjiga so pa Zgodbe svetega pisma starega zakona. Zgodbe

bodo tako prirejene, da jih bodo šolski otroci mogli brati in razumeti. Zakaj zdaj nimajo v šoli nobene knjige, ki bi jim razlagala zgodbe sv. pisma. Starši, poskrbite otrokom dobro berivo! Knjigo bodo tudi odrasli radi brali.

5. Na vrh dobite »Koledar«. Ne bo tak neroden velikan ko lani, a zato bo debelejši. Kaj bo v njem, tega nam urednik še ni hotel izdati, četudi smo ga popraševali. Le toliko smo izvlekli iz njega, da so odlični slovenski pisatelji: Ksaver Meško, Franc Milčinski, Lojze Remeč, Joža Lovrenčič in drugi že objubil prispevke.

Čujte, ljudje božji! Vseh pet knjig dobi vsakdo, kdor se vpiše v Mohorjevo družbo, za šest lir. Jeseni bodo knjige stale 10 lir. Zato rej vpišite se takoj v Mohorjevo družbo! Stopite k gospodu duhovniku in vpišite se pri njem!

Mohorjevo družbo je ustanovil Anton Martin Slomšek. Slomšek bo najbrž prvi Slovenec, ki bo za svetnika proglašen. Naj prosimo pri Bogu za blagoslov Mohorjevi družbi in vsem Mohorjanom!

Podaljšan rok.

Vsem, ki morajo plačati takso za svojo obrtno dovojenjel sporočamo, da je podaljšan rok za vplačilo takse pri goriškem registrskem uradu do konca februarja.

Listnica uredništva.

I. B., Grahovo: Kakor smo poizvedeli na pristojnem mestu morate kot trgovec položiti predpisano kavcijo. Ista bi odpadla samo v slučaju, če bi dotično blago sami proizvajali. Pozdrav.

Iz širokega sveta.**Kdo je bližji?**

V Londonu je umrla bogatinka Marta Grady. Zapustila je okoli 100 milijonov lir za zaščito živali. Za reveže pa niti ficka.

Igrača usode.

Pretrsljiv slučaj je doživel pred dnevi ravnatelj ubožnice v mestu Szolnoku na Madžarskem. Na vrata ubožnice je v najhujšem mrazu potrkala 90letna beračica M. K., ki se je še komaj držala pokoncu.

Kaj je novega na deželi?**Lokve.**

(O zimskem športu nam še poročajo. Op. ur.) Dasi so se marsikateri bali, seveda ne domačini — ampak športniki, da ne bodo imeli letos priložnosti zabavati se s športom na snegu, jim je bilo v drugi polovici meseca januarja tudi s tem postreženo. Nedeljo za nedeljo prihajajo skupine in posamezniki, ki nosijo smuči na Lazno in uživajo zimsko veselje v prosti naravi. Tudi par nezgod se je že pripetilo, a to ne oplaši drznih skijašev. Sicer tiho Lazno ima ob nedeljah več življenja, kakor živahni Corso v Gorici.

Soča.

(Dostavek k dopisu v zadnji številki.)

Poročilo v »Eдинosti« pravi, da so tukajšnji miličniki prepovedali fantom slovensko petje. Ker ni treba, da bi delali komu krivico, smo se o tem informirali in smo zvedeli, da stvar ne odgovarja resnici, ozir. da nikdo o tem ne ve. Res pa je, da so ob neki priliki povabili vse vplivnejše osebe v občini k družabnemu večeru, kjer so bili prijazno sprejeti.

Še v nekem oziru bi gospoda dopisnika radi popravili. Jamra namreč, da edino v našo dolino »še ni pljusnil val kulture«. Ne vemo kaj si on misli pod »kulturo« med raztresenim planinskim ljudstvom.

Njeno življenje se je začelo v blišču in je končalo v beraških capah. Najprej je bila igralka in ljubica bogatega bankirja. Potem je živela skupaj z nekim grofom; odtod jo je vzela k sebi angleški kralj Edward VII. Ko jo je ta zapustil, je postala ljubica belgijskega kralja Leopolda I. Ko je šla iz Bruslja, je še dolgo živela v sijaju in zlatu in grehu po inozemstvu. Ko se je jela starati, jo je pograbilo domotožje in se je vrnila v rojstni kraj. Med vojno je nekdanja pustolovka popolnoma obubožala in zdaj sklepa svoje burno življenje v mestni ubožnici.

Davek na modo.

Na Tirolskem (v Avstriji) so naložili davek na kratke lase (bubikopf) za vse ženske od 12. leta naprej.

Steklena šolska poslopja.

Na Holandskem so začeli graditi šolska poslopja iz motnega stekla. Pravijo, da je le v takem poslojpu zadostna in za oči zdrava svetloba. Ob enem pa tudi, da so šolarji v steklenih šolskih sobah bolj zbrani pri pouku.

Ruska Metuzalema.

Najstarejša ženska v Rusiji je 130letna Malarjeva. Najbolj star mož pa je kmet Szapkovski, ki ima 145 let. Oženjen je že šestič. Zanjena žena ima že tudi 90 let.

Tržne cene

dne 31. januarja 1927.

Česnik kg L 2.80—3.20; cvetača L 1—1.60; kisló zelje L 1.40—1.60; karfjol L 2—2.40; korenje L 0.80 do 1; čebula L 0.70—1; fižol L 1.80 do 2.20; koks L 2.80—3; salata L 2.80 do 3.40; krompir 0.70—0.80; peteršilj L 1—1.20; repa L 0.40—0.50; kislá repa L 1.20—1.40; rdeči radič L 3—4; špinača L 3—3.60; zelena L 1.60—1.80; motovilec L 3—4; vrzote L 0.60—0.70; pomaranče kos L 0.30—0.40; rožiči kg L 1.20—1.60; suhe fige L 2—3; limoni kos L 0.15 do 20; jabolka kg L 2.40—5; orehi L 6—7; lešniki L 10—12; hruške L 5—6; suhe češplje L 4.50—5.50; surovo maslo L 16—17; presno maslo L 20—22; mleko liter L 1—1.20; med kg L 10—12; trčan med L 12 do 14; jajca kos L 0.50—0.60; seno kvintal L 34—40; slama L 22—24.

Gotovo pa je, da so si čitatelji »Eдинosti« predstavljali, da živijo po teh hribih ljudje, ki imajo na vsaki strani čela po en kozji rog in da se noč in dan trkajo in bijejo. O, saj ni ravno tako gosp. člankar! Res je, da je težko dobiti skupaj to ljudstvo, ki se iz dneva v dan seli in zopet prihaja (dokaz temu ponovni poskusi, da bi ustanovili društvo ali vsaj krožek). Moški v svet in Rabelj, ženske v Trst in nazaj. Nekaj »kulture« pa kljub temu imamo. Poslušajte! Soča ima 158 števil, od teh je obljudenih približno 130. Stalnega prebivalstva bo (všteti vsi moški, ženske in otroci) od 700—800. In ti so naročeni na: 74 tednikov, 6 dnevnikov, 21 mesečnikov, 65 Koledarjev, 50 »Jaslic«. Vedežev in pratik ne računamo! Razuntega je bilo v pretečenem letu izposojenih in prebranih nad 300 knjig (šolska knjižnica tu ne pride v poštev.) — Gospod! Ali ste še tako trdno prepričani, da v to dolino »še ni pljusnil val kulture«?

Čepovan.

Prve dni meseca januarja smo dobili novega obč. načelnika v osebi stotnika g. Gregorja Cinino. Tem potom moramo izreči zahvalo in priznanje odstopivšemu potestatu g. dr. D. Crivellariju, gozdemu oskrbniku, ki je v kratkem času svojega županovanja s svojo

prijaznostjo, umnim ravnanjem, s vsestransko obzirnostjo pokazal, da mu je res pri srcu pametno ravnanje z občinarji. Vse tri občine, ki jih je on upravljal, so s težkim srcem vzele na znanje njegovo odpoved in zato mu bodo tudi vsi ohranili trajen hvaležen spomin. Zaupamo tudi novemu g. načelniku in smo prepričani, da si bo tudi on pridobil naša srca, če bo hodil po potu svojega prednika.

Škrbina.

Komaj so odzvonili zvonovi dvema možakarjema »poštenjakoma«, so se zopet oglasili že v tretje kom tedna ter naznanjali tužno vest, da je preminul mladenič v najlepši dobi: Stanko Abram, najstarejši sin ugledne družine iz Škrbine nekak g. vikarja iz Pliskovice. Rajniki je bil vzgleden mladenič, mirnega značaja, kakor jih je dandanes malo. Kruta, zavratna bolezen na možganih mu je takorekoč pretrgala nit življenja v par dneh. — Pogreb se je vršil v petek popoldne ob zelo veliki udeležbi domačinov, sodnikov in prijateljev. Prav posebno so se skazali domači fantje in dekleta, ki so polnoštevilno prihitali, da se poslovijo od rajnega na njegovi zadnji poti. Mladi cerkveni pevski zbor je prav ganljivo zape! žalostinki »Nad zvezdami« in »Jamica tiha«. — Dragi Stanko, počivaj v miru! Preostalim naše iskreno sožalje na bridki zgubi.

Štjak.

14. t. m. je umrla pri nas Marjana Funa, vdova po pok. Leopoldu Funa. Stara je bila 75 let. Ker je bila dolgo let v cerkvenem pevskem zboru so ji pevci zapeli par žalostink. Na zadnji poti jo spremljala tudi Marijina družba z zastavo. Čuden slučaj je, da je prav na isti dan v istem mesecu umrl pred 13 leti tudi mož rajne. N. p. v m.!

Poljubinj.

Kakor drugod po deželi tako tudi pri nas nimamo veselih novic. Revščina je taka kakoršne gotovo še ni bilo. Ker ni denarja, kupujemo najvažnejše življenjske potrebščine večinoma na upanje. Seveda mora tudi mali trgovec kupovati na kredit pri veletrgovcu. Na ta način se že itak drugo blago še izdatno podraži. Davkov je toliko vrst, da ljudje ne vedo ne koliko ne zakaj plačujejo; treba bi bilo, da bi bil vsak kmet pol doktorja, da bi vse to preračunal. Pošto dobivamo tudi iz 20 minut oddaljenega Tolmina celo po dvakrat na teden. »Stražo«, katera izide v sredo, dobimo v soboto, od petka pa šele v sredo. Pred vojno smo imeli dnevno pošto, prva leta po vojni smo jo dobivali trikrat na teden, sedaj pa že nad eno leto samo po dvakrat. Na vsak način mora županstvo na poziv vseh prizadetih vasi pri tolminski pošti napraviti potrebne korake, da se te kričeče razmere zboljšajo.

Socialni vestnik.

Par perečih zadev za idrijske rudarje.

Rudarski sindikat sklicuje za 6. februarja delavsko zborovanje. Med idrijskim delavstvom vlada veliko zanimanje za to zborovanje, ker bodo prišle oziroma bi morale priti v razgovor zelo važne zadeve, ki jih bo treba nujno urediti.

Med delavci se o tem dosti govori in ugiblje. Zato se moramo tudi mi pozanimati za to vprašanje ter osvetliti par točk.

Najprej je treba poudariti, da je danes med rudarji neka splošna nezadovoljnost ter meglenost. Položaj je pač tak, da se danes delavec ne zanima več tako za svoja stanovska vprašanja, čeprav mu gredo večkrat do živga. Zato je vse ravnanje in delovanje v sindikalnem gibanju prepuščeno par možem. Ti

pa večkrat nimajo niti pravega pojma in namena za resno delo. Toda kaj to? Nekaj kričačev, ki do danes niso pokazali še skoro nikjer uspehov ali pa so ti uspehi bili le silno slabo spričevalo njih zmožnosti, misli, da je vzelo v zakup cel sindikat in da sme zdaj z njim ravnati po svobodni volji. Kadarkoli je šlo za kako večjo akcijo in so hoteli tudi delavci izraziti svoje mnenje, so gotovi kričači zanesli med delavce razne novice, ki so se potem smatrali kot sveti evangeliji, čeravno je bil njih namen prozoren.

Enako je tudi zdaj v tem poslednjem času. Naš sindikat je namreč imel že skoro leto dni za komisarja g. Schiavi-ja, slugo v grajskih pisarnah. G. Schiavi mora sedaj odstopiti od svojega mesta. Tudi grajski sluga ne bo več ostal, ker se je menda nekaj zvedelo. Ves čas njegovega komisarjenja je delavstvo plačevalo redno svoje obveznosti v blagajno sindikata, ki jo je upravljal omenjeni komisar sam. Računov mu seveda ni bilo treba polagati. Ravnotako je seveda vodil tudi vse ostale posle in urejeval posamezne zahteve delavcev. Razumljivo je torej, da člani zelo želijo sedaj, ko se njih komisar poslavlja, da bi podal za svoje delo majhen obračun in povedal, kaj je ukrenil glede posameznosti in tudi kam je šel denar.

Tej čisto opravičeni želji pa se gotovi komisarjevi zaupniki strahno upirajo. Imajo še dvoje zahtev, ki so ravnotako važne ali pa še bolj, toda ne razumemo, čemu bi tudi glede prve točke ne padla kakšna beseda. Vemo, da bi se to niti ne opazilo, če bi ne bili omenjeni zagnali takšen velik krik. Tako pa je ta stvar brž zbudila vsakega v oči in danes je glavno vprašanje vsem ravno to in treba ga bo rešiti. Naš idrijski »Radić« se je sicer pridušil, da se ne bo rešilo, toda vseeno je upanje, da se teh upravičenih želj članov, ki imajo v svoji lastni

organizaciji tudi menda besedo, omenjeni zbor ne bo ognil. Mislimo vsaj, da je mnenje prvega ministra, da vladaj v vseh organizacijah največja resnost, poštenost in članska svoboda, merodajno tudi za tukajšnji sindikat in da kak »Radić« ne bo prevpil tega mnenja.

To je eno. Delavci pa imajo še iz prejšnjih časov nekaj zahtev, ki so seveda enako važne in se tičejo penzijske ureditve in asimilacije delavcev. O tem je naša »Straža« že večkrat poročala. Danes dostavimo samo to, da naj se ta nujna in važna vprašanja že enkrat rešijo in zastavijo vse sile, da se urede. Zato je nujno potrebno, da prideta ti dve točki tudi na dnevni red zbora, da se zve vsaj, če se je kaj spremenilo in zganilo, ali smo vedno še tam, kjer smo bili.

Za konec temu bi svetovali le eno: Delavci, vsi brez izjeme, naj se nikar ne zanašajo na govorjenje kakih poedincev, ki vedno kriče in razbivajo ter uganjajo nepotrebno zgago. Če pridemo do tega, da ti ljudje ne bodo imeli nikogar več, ki bi jih poslušal, jih bo vsaj srečala pamet ali pa norost, ko bodo sebi pripovedovali take stvari. Delavci naj se sami prepričajo, kako stoji stvar brez vseh teh posrednikov, ki so povsem nepotrebni, saj vendar gre za življenjske rudarske koristi! Rudar.

Rnjževnost in umetnost.

Knjiga za Istro.

Istra, povečana do Soče in še čez in do vrhov nad Idrijo in do postojnskega Javornika in naprej čez Snežnik, je dobila v svojem Preglju biser. Povečana Istra, ga boš vredna? Ali so brali že v vsaki naši hiši in koči »Oče, budi Tvoja volja«? In če so brali, ali so občutili? So, če imajo srce. Kako, da nam v Gorici niso bolj zavpili, da je ta knjiga vredna zlata, da je pisana z

grozo in strahom in z ljubeznijo in resnico. Vsako stoletje dá v Slovincih le dvojico takih knjig. Če bo ta knjiga že v vsaki hiši, še naj doživi novo rojstvo, da bodo brali vnuki in vnučiči, da bomo i mi i oni čutili, da smo potrebni ljubezni. — Ljubezen je v nas. Kako, da jo zakrivamo. Saj hoče sama na dan. Brali bomo in bomo ljubili. Vse trpeče, vse majhne, vse dobre, vse zlobne. Hajduke bomo blagoslavljali in naša molitev jih bo očičevala in naša ljubezen jim bo zvezda na pot resnice.

Pisec gorenjih vrstic misli knjigo »Oče, budi Tvoja volja«. Spisal Ivan Pregelj. Izdala Katol. knjigarna v Gorici.

Razpis službe.

Kmetijsko društvo v Št. Petru pri Gorici razpisuje službo gostilničarja. Rok do 4. febr. t. l. Ponudbe ustmene ali pismene na odbor društva, Št. Peter pri Gorici.

Bik švicarske pasme je na prodaj v Potočah št. 24 pri Črničah.

To je znamka,

ki je natisnjena na ½ kg zavojih izbornih testenin PEKATETE.

Zahtevaj vedno le testenine s to znamko!

Razno kovaško orodje je na prodaj pri Karolu Zornu na Vogerskem št. 6., p. Volčjadraga.

Gostilna - - Pivovarna

»AL MONTE«

Videm — Via Mercato vecchio 17.

Domača kuhinja, prvovrstna vina, pivo Dreher. Cene zmerne. Novi lastnik: Gino Dalla Mura.

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE ROBERT BERKA

Gorica, sedaj Corso Verdi 36.

Laboratorij otvoren že leta 1918.

Sprejema od 9. do 12. in od 2. do 6., ob nedeljah in praznikih od 9.—12.

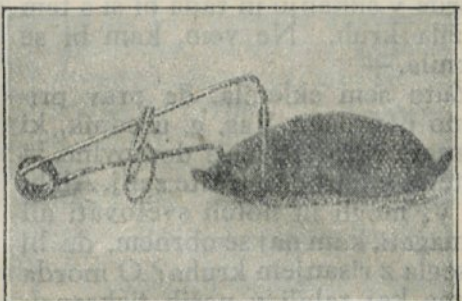
Krtove kože

kupuje

W. Windspach

Gorica - Via Carducci 6

Na željo daja pojasnila in preskrbuje pasti.

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, krtov, vervec, jazbecov itd. itd.

Prodajam PASTI in POSEBNO MESO za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje

Nihče nima pravice kupovati zame

WALTER WINDSPACH

GORICA - Via Carducci 6 - GORICA

Pozor na izpremenjeni naslov!

Zahvala.

Povodom prebridke izgube našega nepozabnega sina, brata

Stankota

se najprisrčneje zahvalujemo vsem, ki so nam stali v dnevih žalosti ob strani; predvsem domačemu g. župniku za tolažila sv. vere, č. g. dekanu za spremstvo, g. zdravniku drju Storich-u za njegovo požrtvovalnost za časa bolezni; nadalje vsem sorodnikom, prijateljem rajnega, posebno domačim fantom in dekletom za darovano cvetje in častno spremstvo. Srčna hvala tudi vrlemu cerkvenemu zboru za žalostinke ter vsem onim blagim osebam, ki so nas ob času bolezni tolažile in na katerikoli način izkazale pokojniku zadnjo čast.

Škrbina, dne 28. januarja 1927.

Leopold in Leopolda Abram,
starši

Jožef, Mirko, Zorko, Anton, Mila n
bratje

Marija, Anica,
sestre.

Kako je prišel Vanc s Kozlovega brega ob denar.

(Neverjetna, a resnična zgodba naših dni.)

Da je petek nesrečen dan, to je verjel Vanc s Kozlovega brega že davno, vendar se je dodobra prepričal o tem šele pred par tedni. Pa vi še ne poznate Vanca s Kozlovega brega? Nekaj vam že smem povedati o njem, vsega pa ne. Gostilničar je Vanc, kar je za Kozlov breg že velika čast. Vaške ženice trdijo tudi, da ima mož malo vere, da ga redko vidijo v cerkvi, še bolj redko pa pri spovedi; vse to naj mu Bog odpusti, če je res! Naša zgodba vam bo dokazala, da ima Vanc včasih celo preveč vere in da se ne brani cerkve; kaj hočemo svet se giblje med nasprotji. — Dobre volje, korajžen, brdak in trden kot kostanj v domačem bregu, je izstopil v petek zjutraj na kolodvoru v Vidmu, da si nakupi v videmskih

magacinih nove »tolažbe in moči« zase in svoje zveste prijatelje. Med tem ko bulijo njegove oči proti izhodu, se mu približa elegantno oblečen gospod. Vanc z zaupnim obrazom in velikim spoštovanjem pozdravi gospoda, ves srečen in ponosen, da uživa njegova oseba s častitljivo brado tudi pri tujcih tako spoštovanje. Hitro sta bila oba v živahnem pogovoru kot dva stara znanca. Vendar je tuji gospod kazal veliko previdnost v govorjenju, obnašal se je ko da ima silno važno zadevo na jeziku, a ne zaupa skrivnosti kar prvemu človeku. Toda Vancev odkritosrčni, pošteno jasni in vedri obraz, mu temeljito prežene vse dvome. Vanc zvesto in verno posluša skrivnostno pripovedovanje. Dragi bravec naj sedaj oprosti mojemu spominu, ker kljub veliki pazljivosti si nisem mogel zapomniti vseh podrobnosti. Tujčeva beseda je bila v začetku nekam žalostna; pripovedoval je o svojem očetu, velikem bogatinu, ki

pa, žal, ni bil pravičen. Umril je pred kratkim v Ameriki. Na smrtni postelji se je spravil z Bogom in zapustil, v poravnavo vseh svojih krivic, 60.000 lir, ki naj se razdele med revne rojake furlanske dežele. Sedaj ima denar v rokah odvetnik. Ko tujec tako pripoveduje, pristopi drug, podobno oblečen gospod, ki ga ta pozdravi kot svojega znanca in pomočnika, ter predstavi začudenemu Vancu. Tudi novemu gospodu je bila zadeva že popolnoma znana; oba sta govorila, da imata od dotičnega odvetnika pooblastilo, poiskati kakega zanesljivega človeka z dežele, da bi pomagal razdeliti denar ubogim svojega kraja. Takega moža prav sedaj iščeta. Našemu zancu s Kozlovega brega se zaiskre oči in reče skromno kot se spodobi pred velikimi gospodi: »Gospoda, če je vama prav, to stvar izvršim lahko tudi jaz; na Kozlovem bregu imamo dosti takih, ki so zelo potrebni denarja.« Gospoda se še nekaj obotavljata in

mencata sem in tja, kakor da jima ni vse prav. Vanc prestrašen vpraša, kaj želita še gospoda. Povesta mu, da se ne moreta popolnoma znesti nanj, kar jima naj pa nikar ne zameri; tako velikega zneska vendar ne moreta izročiti kar tako iz rok. Odvetnik, ki ima še denar v roki, zahteva nekaj za poroštvo — kavcijo od onega, kateremu bo dal denar v delitev. Vanc je nekoliko oplahen, vendar hitro otiplje svoj žep, češ da je pripravljen dati nekaj za poroštvo, naj povesta le koliko. »Okoli 5000 lir bi bilo treba«, odvrne eden. »To je pa preveč,« se zavzame Vanc, »saj sem poštenjak, kristjan; lahko mi verjameta, da bom pošteno razdelil denar.« Toda zaman, gospoda sta ostala trda, češ, denarja odvetnik ne bo dal kakor le proti poroštvu. Če je kaj malega manj kot 5000 bo vseeno prav; vendar naj skuša pripraviti, če je le mogoče vseh 5000.

(Dalje prih.)